

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Навчально-науковий юридичний інститут

Кафедра трудового, екологічного та аграрного права

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПРАВОВА ОХОРОНА ДОВКІЛЛЯ В УКРАЇНІ ТА ЄС

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма Міжнародне та європейське право

Спеціальність 081 Право

Галузь знань 08 Право

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол №1 від 30 серпня 2022 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Правова охорона довкілля в Україні та ЄС
Викладач (-і)	Данилюк Леся Романівна, доц., к.ю.н., доц. кафедри трудового, екологічного та аграрного права
Контактний телефон викладача	Данилюк Леся Романівна (0342) 507822
Е-mail викладача	Данилюк Леся Романівна lesia.danyliuk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pro/
Консультації	<p>Консультації проводяться відповідно до Графіку індивідуальних занять зі студентами, розміщеному на інформаційному стенді та сайті кафедри https://ktetap.pnu.edu.ua/інформація-щодо-навчального-процесу/.</p> <p>Також можливі консультації шляхом листування через електронну пошту, зокрема, що стосується виконання індивідуальних науково-дослідних завдань.</p>
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Навчальна дисципліна «Правова охорона довкілля в Україні та ЄС» передбачає вивчення передумов і порядку формування правових засад охорони довкілля в Україні та ЄС, екологічного права як галузі права України, предмету та структури права навколишнього середовища ЄС, джерел і принципів правової охорони довкілля в Україні та ЄС, екологічних прав і обов'язків громадян за законодавством України та ЄС, права власності на природні об'єкти та їх ресурси й права природокористування в Україні, правових засад управління в галузі охорони довкілля в Україні, ролі інституційного механізму ЄС у розвитку та застосуванні права навколишнього середовища ЄС, правової охорони біологічного різноманіття, лісів, вод, атмосферного повітря в Україні та ЄС, правових засад поводження з відходами, попередження змін клімату в Україні та ЄС, правових аспектів співпраці України та ЄС у сфері охорони довкілля.</p> <p>Право ЄС виникло внаслідок активного розвитку інтеграційних процесів на європейському континенті, які привели до створення Європейського Союзу – потужного об'єднання держав-членів, що не має аналогів у світі. Право ЄС має особливі джерела, процес нормотворчості та правозастосування.</p> <p>Правові засади охорони довкілля в ЄС динамічно розвиваються усі останні роки під впливом міжнародно-правових процесів, особливо глобального масштабу, а також із урахуванням екологічних викликів, які на сьогодні стоять перед державами. З іншого боку такий їх розвиток має безпосередній вплив на сучасне міжнародне право навколишнього середовища та національне екологічне право усіх європейських держав, включаючи Україну.</p> <p><u>Предметом</u> вивчення навчальної дисципліни є норми права України та ЄС, які регулюють відносини, пов'язані з охороною довкілля загалом, а також із використанням і відтворенням окремих природних об'єктів і їх ресурсів.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p><u>Метою</u> викладання навчальної дисципліни «Правова охорона довкілля в Україні та ЄС» є формування в студентів знань щодо особливостей правової охорони довкілля в Україні та ЄС; вивчення ними норми права України та ЄС, які регулюють відносини,</p>	

пов'язані з охороною довкілля загалом, а також із використанням і відтворенням окремих природних об'єктів і їх ресурсів; засвоєння значення вказаних норм і їх цінності в контексті сталого розвитку; акцентування на важливості правових інститутів охорони довкілля в Україні та ЄС; демонстрація зростаючої ролі еколого-правових проблем і безумовної необхідності правової охорони довкілля на сучасному етапі розвитку України; ознайомлення з найбільш актуальними теоретичними та практичними питаннями, що виникають в процесі правової охорони довкілля в Україні та ЄС.

Завданнями вивчення дисципліни «Правова охорона довкілля в Україні та ЄС» є набуття студентами знань та розуміння змісту законодавчих актів, які регулюють відносини, пов'язані з охороною довкілля в Україні та ЄС загалом, а також із використанням і відтворенням окремих природних об'єктів і їх ресурсів; формування в них вмій та навичок щодо правильного застосування вказаних норм і розв'язання практичних проблем, які виникають в процесі їх реалізації; розвинути в них здатність працювати з відповідними нормативно-правовими документами України та ЄС (в тому числі з англійськими першоджерелами).

4. Програмні компетентності та результати навчання

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі професійної правничої діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування правових доктрин, принципів і правових інститутів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності

Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

Прагнення до збереження навколишнього середовища.

Спеціальні компетентності

Здатність застосовувати знання з основ теорії та філософії права, знання і розуміння структури правничої професії та її ролі у суспільстві.

Знання і розуміння ретроспективи формування правових та державних інститутів.

Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності.

Здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації.

Здатність до самостійної підготовки проектів актів правозастосування.

Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.

Програмні результати навчання

Здійснювати аналіз суспільних процесів у контексті аналізованої проблеми і демонструвати власне бачення шляхів її розв'язання.

Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.

Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми.

Використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.

Пояснювати характер певних подій та процесів з розумінням професійного та суспільного контексту.

Належно використовувати статистичну інформацію, отриману з першоджерел та вторинних джерел для своєї професійної діяльності.

Пояснювати природу та зміст основних правових явищ; і процесів. Правозастосування

Застосовувати набуті знання у різних правових ситуаціях, виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки.			
5. Організація навчання			
Обсяг навчальної дисципліни			
Вид заняття		Загальна кількість годин	
Лекції		20	
семінарські заняття / практичні / лабораторні		28	
Самостійна робота		42	
Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / Вибірковий
5	081 Право	3	вибірковий (за вибором ВНЗ)
Тематика навчальної дисципліни			
Тема		кількість год.	
		лекції	заняття сам. роб.
Змістовний модуль 1. Загальна частина			
Тема 1. Формування правових засад охорони довкілля в Україні та ЄС		1	2 3
Тема 2. Екологічне право як галузь права України. Предмет і структура права навколишнього середовища ЄС		1	2 3
Тема 3. Джерела правової охорони довкілля в Україні та ЄС		1	2 3
Тема 4. Принципи правової охорони довкілля в Україні та ЄС		1	2 3
Тема 5. Екологічні права та обов'язки громадян за законодавством України та ЄС		2	2 3
Тема 6. Право власності на природні об'єкти та їх ресурси й право природокористування в Україні		2	2 3
Тема 7. Правові засади управління в галузі охорони довкілля в Україні. Роль інституційного механізму ЄС у розвитку та застосуванні права навколишнього середовища ЄС		2	2 3
Змістовний модуль 2. Особлива частина			
Тема 8. Правова охорона біологічного різноманіття в Україні та ЄС		1	2 3
Тема 9. Правова охорона лісів в Україні та ЄС		1	2 3
Тема 10. Правова охорона вод в Україні та ЄС		2	2 3
Тема 11. Правова охорона атмосферного повітря в Україні та ЄС		2	2 3
Тема 12. Правові засади поводження з відходами в Україні та ЄС		2	2 3
Тема 13. Правові засади попередження змін клімату в Україні та ЄС		1	2 3
Тема 14. Правові аспекти співпраці України та ЄС у сфері охорони довкілля		1	2 3
ЗАГ.:		20	28 42
6. Система оцінювання навчальної дисципліни			

Загальна система оцінювання курсу	Загальна система оцінювання навчальної дисципліни є уніфікованою в межах навчально-наукового юридичного інституту і визначається Положенням про порядок оцінювання успішності здобувачів вищої освіти у навчально-науковому юридичному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, затвердженим Вченою радою Юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, протокол № 2 від 10.10.2010 р. (зі змінами та доповненнями) – <i>текст розміщений на сайті Інституту https://law.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/100/2023/02/Положення-про-порядок-оцінювання-здобувачів-у-ННЮІ.pdf</i>
Вимоги до письмової роботи	Вивчення дисципліни передбачає <u>обов'язкове</u> виконання всіма студентами <u>одної письмової модульної контрольної роботи</u> . Робота виконується на 13 семінарському занятті. На контрольну вноситься 1 завдання-визначення поняття, яке оцінюється в 4 бали, 1 коротке завдання нормативного змісту, яке оцінюється в 6 балів, 1 описове завдання, яке оцінюється в 10 балів. Максимальний бал за контрольну становить 20. <u>За бажанням (для отримання додаткових до 5 балів)</u> студенти можуть виконувати індивідуальні завдання за темою відповідного семінарського заняття. Види індивідуальних завдань <i>знаходяться на кафедрі та розміщені на сайті кафедри https://ktetap.pnu.edu.ua/денна-форма-5/.</i>
Семінарські заняття	Система оцінювання семінарських занять визначена р. 4 Положення про порядок оцінювання успішності здобувачів вищої освіти у навчально-науковому юридичному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.
Умови допуску до підсумкового контролю	Порядок та організація контролю знань студентів, зокрема, умови допуску до підсумкового контролю визначаються р. 5 Положення про порядок оцінювання успішності здобувачів вищої освіти у навчально-науковому юридичному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника
Підсумковий контроль	<u>Підсумковий контроль – екзамен у письмовій формі.</u> На екзамен вноситься 2 завдання-визначення понять, які оцінюються по 5 балів, 2 коротких завдання нормативного змісту, які оцінюються по 12 балів, 1 описове завдання, яке оцінюється в 16 балів. Максимальний бал за екзамен становить 50 балів.

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи:

Планується виконання студентами обов'язкових та додаткових декількох видів письмових робіт: обов'язкової письмової контрольної роботи, письмових тестових завдань за темами, винесеними на самостійне опрацювання (перелік міститься в Методичних вказівках для підготовки до семінарських (практичних) занять), письмових експрес-опитувань на семінарських заняттях тощо, а також додаткових письмових індивідуальних завдань, кваліфікаційних робіт (за вибором студента) – *Методичні вказівки розміщені на сайті кафедри <https://ktetap.pnu.edu.ua/-5/>; <https://ktetap.pnu.edu.ua/-8/>.*

Академічна доброчесність:

Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про

запобігання академічному плагіату в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника <https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/10/Нова-редакція-Положення-про-запобігання-академічному-плагіату.pdf>.

Відвідування занять:

Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають лекції і практичні заняття.

Пропуски семінарських (практичних, лабораторних) занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку. Студент зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття впродовж двох тижнів з дня пропуску заняття. За пропущені лекційні заняття без поважних причин в обсязі, що перевищує 10% від загальної кількості лекційних годин, які відведені на навчальну дисципліну відповідно до робочого навчального плану, керівник курсу віднімає 5 балів від підсумкового семестрового балу студента (п. 5.1.2 Положення порядок оцінювання успішності здобувачів вищої освіти у навчально-науковому юридичному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника).

8. Рекомендована література

1. Екологічне право: підруч. для студ. юрид. спец. вищ. навч. закл. / за ред. А. П. Гетьмана. Харків: Право, 2019. 552 с.
2. Задорожній О. В. Міжнародне право навколишнього середовища: підручник / О. В. Задорожній, М. О. Медведєва. Київ: Промінь, 2010. 510 с.
3. Кобецька Н.Р. Екологічне право України: навч. посібник. 2-ге вид., перероб. і допов. Київ: Юрінком Інтер, 2008. 352 с.
4. Лозо В. І. Становлення і розвиток правових основ екологічної стратегії Європейського Союзу. Харків: Право, 2008. 251 с.
5. Donald A. Environmental Protection and Human Rights. / A. Donald, S. Dinah. Cambridge: Cambridge University Press, 2011. 1124 p.
6. Sadeller N. Environmental Principles: From Political Slogans to Legal Rules. / N. de Sadeller. Oxford: Oxford University Press, 2002. 482 p.
7. Sands P. Principles of International Environmental Law. / P. Sands, J. Peel. Cambridge: Cambridge University Press, 2012. 992 p.

Детальний перелік навчальної, наукової, науково-практичної літератури, нормативних джерел та інформаційних ресурсів міститься в навчально-методичних посібниках:

1. Данилюк Л. Р. Правова охорона довкілля в Україні та ЄС: методичні вказівки і завдання для підготовки до семінарських (практичних) занять студентів денної форми навчання спеціальності 081 Право, освітньо-професійної програми Міжнародне та європейське право. Івано-Франківськ.
2. Данилюк Л. Р. Правова охорона довкілля в Україні та ЄС: методичні вказівки і завдання для самостійної роботи студентів денної форми навчання спеціальності 081 Право, освітньо-професійної програми Міжнародне та європейське право. Івано-Франківськ.

<https://ktetap.pnu.edu.ua/-5/>

Викладач:

к.ю.н., доц. Леся ДАНИЛЮК